

کتاب رُوت

خانوارِ ایلَمَلِک و نَعومی

۱ د زمانِ حُکمرانی قاضی‌ها، د سرزمینِ اسرائیل قحطی پیدا شد و یگ آدم از شارِ بیت-لحم منطقه یهودا قد خاتو و دُو باچه خُو کوچ کد و د مَلکِ موآب د عنوانِ بیگنه زندگی مُوکد. ۲ نام ازُو آدم ایلَمَلِک و نام زن شی نَعومی و نام باچه های شی مَحلون و کلیون بُود. اونا از مردُمِ افراته بُود و د شارِ بیت-لحم د منطقه یهودا زندگی مُوکد. خلاصه، اونا د مَلکِ موآب رفته د اُونجی مند. ۳ مگم ایلَمَلِک شوی نَعومی قوت کد و او قد دُو باچه خُو تنها مند. ۴ امو دُو باچه از دُخترونِ موآبی خاتو گرفت که نام یگ شی عورفه و نام دِیگه شی رُوت بُود و اونا تقریباً ده سال د اُونجی زندگی کد. ۵ اوخته مَحلون و کلیون ام قوت کد و نَعومی از هر دُو اولاد و از شوی خُو مند.

۶ بعد ازُو نَعومی قد بیری گون خُو باله شده آمادگی گرفت تا از مَلکِ موآب پس د جای خود خُو بوره، چُون او د موآب شنیدد که خُداوند د بله قوم خُو نظر کده^۵ و دزوا حاصلاتِ پریمو دده. ۷ پس او قد دُو بیری خُو امزو جای که زندگی مُوکد کوچ کد و د راهِ خُو ریی شده پس د سرزمینِ یهودا رفت. ۸ مگم نَعومی د دُو بیری خُو گفت: "هر دوی شمو پس د خانه آبه خُو بورید و خُداوند د حق شمو نیکی کنه، امو رقیبیکه شمو د حق مُرده های مه و ام د حق ازمه نیکی کدید. ۹ خُداوند دز شمو بختِ خُوب نصیب کنه تاکه هر کدم شمو شوی دِیگه کده د خانه ازُو آرام شنید." اوخته نَعومی رُوی ازوا ره ماخ کد و اونا د آوازِ بلند چخرا کده ۱۰ دزُو گفت: "نه، مو قد ازتو پس موری و د مینکل قوم تو زندگی مونی."

۱۱ مگم نَعومی گفت: "او دُخترون مه، دور خورده پس بورید. چرا میخاهید که قد ازمه بورید؟ آیا کدم باچه د کوره مه آسته تاکه یگو روز شوی شمو شنه؟ ۱۲ نه، نیسته. پس بورید دخترای مه، چراکه بلده شوی گرفتو ما کلو پیر شدیم. اگه بگیم هنوز ام امید درم و حتی اگه امشاو د شوی دده شتم و یگ چند باچه ام د دنیا بیرم، ۱۳ آیا شمو تا جوان شدن ازوا ره صبر مونید و خودون خُو ره از شوی کدو محروم مونید؟ نه دخترای مه، اوقات ازمه از شمو کده عذر تلخ آسته، چراکه دستِ خُداوند یکسره د خلاف مه دراز شده." ۱۴ اوخته اونا بسم چخرا کد و عریه رُوی خُسر مادر خُو ره ماخ کده خُدا حافظی کد. مگم رُوت خود ره دزُو چسپند. ۱۵ و نَعومی د رُوت گفت: "اونه! خاتونِ ایور تو پس د پیش قوما و خُدايون خُو رفت؛ تو ام از پشتِ ازُو بورو."

۱۶ لیکن رُوت دزُو گفت: "کلو شله نشو که از پیش تو بورم و تو ره ایله کُتم. ما نمورم، بلکه هر جای که تو بوری ما قد ازتو مورم و هر جای که تو بشینی ما ام امونجی میشینم؛ و قوم ازتو، قوم ازمه و خُدای ازتو، خُدای ازمه آسته. ۱۷ د امزو جای که تو بُمُری ما ام مومرم و د امونجی دفن موشم. اگه چیزی جز از مرگ مره از تو جدا کنه، خُداوند ازی کده بلای بدتر ره د بله ازمه بیره." ۱۸ وختی نَعومی دید که رُوت سخت تصمیم گرفته که قد ازُو بوره، دِیگه او ره چیزی نگفت. ۱۹ پس هر دوی ازوا ریی شده د بیت-لحم رفت. وختیکه د بیت-لحم رسید، تمام مردُم شار از خاطر ازوا د شور آمد و خاتونو د بین خُو موگفت: "ای امو نَعومی آسته؟" ۲۰ مگم نَعومی دزوا گفت: "مره «نَعومی»^b کوی نکنید، بلکه «مارا»^c کوی کنید، چراکه خُدای مُتعال زندگی مره تلخ کده. ۲۱ ما دستِ پر بر شدیم، و له خُداوند مره دستِ خالی پس

a ۱:۶ یعنی د بله بتی اسرائیل نظرِ لطف کده. b ۱:۲۰ «نَعومی» یعنی «دلکش». c ۱:۲۰ «مارا» یعنی «تلخ».

اورد. چرا مره «نعمی» مویگید د حالیکه خداوند مره خار-وذلیل کده و قادر مطلق د سر مه بلا اوردده. ^{۲۲} خلاصه، نعمی قد بیری موی موی خوروت قتی پس آمد و اونا د شروع جو درو د شار بیت-لحم رسید.

۲ د اونجی نعمی از طرف شوی خو ایملک یگ قوما دشت که او اولاد بابه ایملک و نام ازو بوغز بود. او یگ آدم ثروتمند-ومردمدار بود. ^۲ دمزو غیت روت موی د نعمی گفت: "مره بیل که سر کشت ها بورم و هر کسی که روی خوش نشو بدیه از پشت دروگرای شی رفته خوشه-چینی کنم." و نعمی دزشی گفت: "بورو، دختر مه." ^۳ پس او ربی شده د قدی پلال در آمد و از پشت دروگرا خوشه-چینی ره شروع کد. اتفاقاً، او د یگ پئی زمین بوغز که اولاد بابه ایملک بود، داخل شد.

^۴ اوخته بوغز از شار بیت-لحم آمده د دروگرا گفت: "خداوند قد شمو بشه!" و اونا د جواب شی گفت: "خداوند تو ره برکت بدیه." ^۵ و بوغز د سرکارگر دروگرا گفت: "ای خاتون جوان از کی آسته؟" ^۶ و سرکارگر دروگرا د جواب شی گفت: "او امو خاتون موی آسته که قد نعمی از ملک موی پس آمده. ^۷ او از مه پُرسان کد: 'اجازه آسته که از پشت دروگرا د مینکل قوده ها خوشه چینی کنم؟' بعد ازو د قدی پلال رفت و از سر صبح تا آلی ره خوشه چینه ربی یه و فقط یگ لحظه د تی چیری ششت و بس."

^۸ پس بوغز د روت گفت: "گوش کو دختر مه! د دیگه جای بلده خوشه چینی نرو و اینجی ره ایله نکو، بلکه قد کنیزای مه د امینجی بش. ^۹ چیم خو ره دمزو پئی زمی بگیر که اونا درو مونه و از پشت ازوا بورو. ما د نفرای خو گفتیم که دز تو دست نزنه و وختیکه تشنه شدی از کوزه های او که اونا ره از چاه پُر کده، وچی کو."

^{۱۰} و روت قد روی خو د زمی افتده او ره احترام کد و گفت: "چرا نظر لطف تو د بله مه قرار گرفته؟ ما خو یگ بیگنه آستم."

^{۱۱} و بوغز د جواب شی گفت: "ما از تمام کارای تو که د خسرمدار خو بعد از فوت شوی خو کده خبر شدیم و ام ازی که چطور آته، آبه و جای تولد خو ره ایله کده د مینکل قومی که سابق نمینخشیدی، آمده. ^{۱۲} خداوند عمل نیک تو ره د پیش تو بیره؛ خداوند، خدای اسرائیل که د زیر پر-و-بال شی پناه اورد، تو ره اجر کامل بدیه." ^{۱۳} و روت گفت: "ای بادار مه، تو دز مه غدر مهربو آستی، چراکه مره تسلی ددی و د کنیز خو تورای دل-شین گفتی، اگرچه ما مثل یکی از کنیزای تو شده نمیتئم."

^{۱۴} د وخت نان چاشت بوغز دزشی گفت: "بیه اینجی و امزی نان بگیر و لغمه خو ره د سرکه چوکه کده بخور." پس روت قد دروگرا یگ جای ششت و بوغز از گندم بریو کده ام دزشی دد. روت خورده سیر شد و یگ مقدار تی بخشی شی مند. ^{۱۵} وختیکه او باله شد و پس د خوشه چینی رفت، بوغز د نفرای خو امر کده گفت: "او ره بیلید که از قدی قوده ها ام خوشه چینی کنه و مزاحم شی نشنید. ^{۱۶} حتی بعضی خوشه ها ره از قوده ها کشیده د زمی پورته کنید که او بلده خو بچینه و او ره سرزنش نکید."

^{۱۷} پس روت تا شام د قدی پلال خوشه چینی کد و امو خوشه های ره که چینه بود تپک کد، که تقریباً یگ ایفه جو د دست اورد. ^{۱۸} بعد ازو روت امو جو ره د شانیه خو گرفته د شار رفت و خسرمدار شی دید که چیس جَم کده. روت خوراک ره که بعد از سیر شدن شی باقی مند، کشیده دزو دد. ^{۱۹} پس خسرمدار شی دزو گفت: "امروز د کجا خوشه چینی کدی و د کدم جای کار کدی؟ خدا امو کس ره خیر بدیه که دز تو توجه کده." اوخته روت د باره امزو کس که د زمین شی کار کده د خسرمدار خو نقل کده گفت: "نام امزو آدم که ما امروز د زمین شی کار کدم، بوغز آسته." ^{۲۰} و نعمی د بیری خو گفت: "خداوند او ره برکت بدیه، چراکه او مهربانی خو ره از زنده ها و مرده ها دریغ نکده!" و نعمی بسم

دَزُو گُفَت: "ای آدم نزدیکانه مو آسته و یکی امزو کسای که باید سرپرست^۳ مو شنه. " ۲۱ اوخته رُوتِ موآبی گُفَت: "او حتی دَز مه گُفَت که 'تو قد کارگرای مه بش، تا او غیبتیکه اونا دَرُو زمینای مَره خلاص کُنه. " ۲۲ و نَعومی دَ بیری خُو رُوت گُفَت: "ارے دختر مه، خُوبه که تُو قد کنیزای اَزُو دَ زمین شی بوری نَسبَت دَزی که دَ زمین کسِ دِیگه بوری و اونا تُو ره آزار-و-اَدبیت کُنه. " ۲۳ پس رُوت تا آخِرِ دَرُو جَو و گندُم قد کنیزای بوَعز بلده خوشه چیندو مَند و او قد خُسرمادر خُو یگجای زندگی مُوكد.

۳ ۱ دَمزُو غَیبت نَعومی دَ رُوت گُفَت: "دختر مه، یگو کس ره بلده تُو پیدا نَکنم تا که زندگی تُو آرام شنه؟ ۲ اونه، امو بوَعز که تُو قد کنیزای شی بُودی، او قومای مو آسته، فامیدی؟ او امشاو دَ خرموجوی خرمون جَو ره باد مونه. ۳ پس جان خُو ره ششته خود ره خوشبُوی کُو و خُوبترین کالای خُو ره پوشیده دَ سر خرموجوی بورُو. مگم تا وختیکه او از خوردو و وُچی کدو خلاص نَشده، خود ره دَزُو معرفی نَکو. ۴ وختیکه خاو کد جای خاو شی ره نشانی کُو. بعد اَزُو بورُو و پایای شی ره لُچ کده دَ اُونجی خاو کُو. اوخته او دَز تُو مُوگیه که چی باید بکنی. " ۵ و رُوت دَ جواب شی گُفَت: "هر چیزی که دَز مه گُفتی ما امطور مُونم."

۶ پس او دَ سر خرموجوی رفت و امو رقمیکه خُسرمادر شی دَزُو امر کُدد، امطور کد. ۷ وختی بوَعز خورده و وُچی کده تَب شی چاق شد، او رفته دَ لبِ خرمو خاو کد. پس رُوت تاشکی آهسته آهسته آمد و پایای شی ره لُچ کده خاو کد. ۸ دَ نیم شاو بوَعز تکان خورده بیدار شد و خود ره پَالُو دده دید که یگ خاتُو دَ پیدمونی پای شی خاو کده. ۹ بوَعز پُرسان کد: "تُو کی آستی؟" رُوت گُفَت: "ما کنیز تُو رُوت آستم. دامون خُو ره دَ سر کنیز خُو بندز، چراکه تُو یگ قومای نزدیک و سرپرست مه آستی. " ۱۰ او گُفَت: "ای دختر مه، خُداوند تُو ره بَرکت بدیه. امی مهربانی ره که آلی کدی از مهربانی اوّل کده که دَ حقِ خُسرمادر خُو کدے بزرگتر آسته، چراکه دَ پشتِ جوانای غریب یا پولداری، نرفتی. ۱۱ آلی ترس نَخور دختر مه، هر چیزی که از مه خاهش کدی، ما پوره مُونم، چراکه تمامِ شار و قوم مه تُو ره یگ خاتُونِ خُوب میدنه. ۱۲ دُرست آسته که ما قومای نزدیک و سرپرست تُو آستم، لیکن ازمه کده یگ قوما و سرپرست دِیگه دَز تُو نزدیکتر آسته. ۱۳ امشاو ره دَ امینجی تیر کُو، صَباح اگه او نفر سرپرستی تُو ره دَ دِست خُو گِرَفَت، خُوبه، بیل که بگیری. لیکن اگه سرپرستی تُو ره دَ دِست خُو نَگِرَفَت، مَره دَ خُداوند قَسَم که ما سرپرستی تُو ره دَ دِست خُو میگیریم. آلی تا صَباح ره دَ امینجی خاو کُو. " ۱۴ پس رُوت تا صَباح دَ پیدمونی پای شی خاو کد، مگم صَباح گاه، پیش ازی که کس کس ره بَنخشه او باله شد، چُون بوَعز قد خود خُو گُفَت: "تَباید کسی بغامه که ای خاتُو دَ خرموجوی آمده. " ۱۵ و بوَعز دَز شی گُفَت: "امو چادر ره که دَ سر خُو کدے بیری و آوار کُو. " پس رُوت چادر خُو ره آوار کد و بوَعز شَش مَنک جَو دَ مَنه چادر شی اندخته دَ بِلَه شانِه شی ایشَت و رُوت دَ شار رفت. ۱۶ وختیکه دَ پیشِ خُسرمادر خُو آمد، او از رُوت پُرسان کد: "ای دختر مه، چیز کار شد؟" اوخته، او از پَگِ کارای که امو نفر بلده اَزُو کُدد، دَز شی نقل کد ۱۷ و گُفَت: "اینمی شَش مَنک جَو ره ام دَز مه دد و گُفَت که، 'دِستِ خالی دَ پیشِ خُسرمادر خُو نَرُو. " ۱۸ پس نَعومی دَز شی گُفَت: "دختر مه، قرار بشی تا بنگری که چیز کار موشه، چُون او آدم تا که امروز ای کار ره انجام ندیه، آرام نَمیشینه."

۴ ۱ پس بوَعز دَ درگه شار رفت و دَ اُونجی شِشت. اوخته امو قوما و سرپرست که بوَعز دَ باره شی توره گُفَتد اَزُونجی تیر موشد و بوَعز دَزُو گُفَت: "او آلی، بیه یگ لحظه بشی. " و او آدم آمده شِشت. ۲ و بوَعز ده نفر از ریش سفیدون شار ره کوی کده دَزوا گُفَت: "بیید که یگ لحظه بشینی. " و اونا جَم شده شِشت. ۳ بوَعز دَمزُو قوما و سرپرست گُفَت: "نَعومی که از سرزمینِ موآب پس آمده، امو زمینِ برار مو اِلیمَلِک ره سَودا مَوکنه. ۴ ما فِکر کُدم، خُوبتر آسته که تُو ره

۲:۲۰ ازی که دَ خانوارِ شُوی نَعومی هیچ مرد باقی نَمَنَدَد لازم بود که یگو نزدیکانه شی سرپرستِ اَزُو و بیری شی شنه و صاحبِ زمین شی. دَ زبونِ عبرانی دَ جای کَلِمه «سرپرست» کَلِمه «بازخريد کُننده» نوشته یه.

دزی باره خبر بدیم و بُگیم که او ره دَ حُضُورِ نفرای امزی مجلس و ریش سفیدونِ قَوْمِ مو بخر. اگه او ره خریده میگیری،^a بگیر. و لے اگه نمیخوری مَره بگی تا بُفامم. چُون بَعیرِ ازتو دیگه کس حقِ خریدو ره ندره و بعد ازتو حقِ ازمه یه. ” و او آدم گُفت: ” ما خریده میگیرم. ”

^۵ اوخته بو عَز رُوت گُفت: ” دَ روزی که امو زمی ره از دِسْتِ نَعومی میخوری، پس رُوتِ موآبی، امو خاتونِ قوما ی قوت شُدِه مو ره ام باید بگیر، تاکه نامِ امزو مرحوم دَ میراث شی باقی بُمَنه. ”

^۶ لیکن امو قوما و سرپرست گُفت: ” دَزی صورت ما نمی تَم بلده خُو بخرم؛ نَشْنه که میراثِ خود مه خراب شُنه. حقِ سرپرستی از مَره تُو بگیر، چُون ما نمی تَم سرپرستی کُتم. ”

^۷ دَ او زمان دَ اسرائیل دَ باره سرپرستی گرفتو و یا خرید- و فروش زمی اینی رواج بود: وختیکه مردم میخواست یگو معامله ره قطعی کنه، یگ نفر کوشره خُو ره از پای خُو بُر کده دَ نفر طرفِ معامله خُو میدد. ای کار دَ سرزمینِ اسرائیل دَ شکل یگ قانون وجود دشت. ^۸ پس امو قوما و سرپرست دَ بو عَز گُفت: ” خود تُو امو زمی ره بلده خُو بخر. ” و کوشره خُو ره از پای خُو بُر کد.

^۹ اوخته، بو عَز دَ ریش سفیدا و پگِ مردم گُفت: ” شُمو امروز شاهدِ اَسْتید که تمامِ جایدادِ اِیْمَلِک و جایدادِ کَلیون و محلون ره ما از نَعومی خریدم. ”^{۱۰} ما امچنان رُوتِ موآبی، بیوه محلون ره گرفتُم تا خاتون مه شُنه و نامِ قوما ی مرحوم مه دَ میراث شی باقی بُمَنه و نامِ ازو از خانوار و منطقه شی از بین نرُوه. شُمو امروز شاهدِ بَشید. ”^{۱۱} پس تمامِ مردم و ریش سفیدونی که دَ درگه شار موجود بود گُفت: ” مو شاهدِ اَسْتی. خُداوند ای خاتو ره که دَ خانه تُو مییه مثلِ راجیل و لیه جور کنه، که اونا هر دوی شی خانه اسرائیل ره آباد کد. و تُو دَ افراته کامیاب و دَ بیت-لحم نامتو شنی. ”^{۱۲} و اولادای ره که خُداوند دَ وسیله امزی خاتونِ جوان دز تُو میدیه، مثلِ خانوارِ فارصِ باچه تمار و یهودا بَشه. ”

^{۱۳} پس بو عَز رُوت ره خاتو کده قد ازو نزدیک شُد و خُداوند او ره اُمیدوار کد و رُوت یگ باچه دَ دُنیا اُورد. ^{۱۴} اوخته خاتونوی بیت-لحم دَ نَعومی گُفت: ” شکر- و سپاس خُداوند ره که نه ایشْت تُو بے وارث^b بَشی و امروز تُو صاحبِ نوسه شُدی؛ مو دُعا مونی که نام شی دَ اسرائیل باقی بُمَنه. ”^{۱۵} او تازه کُننده جان تُو و تِیاقِ پیری تُو موشه، چُون پیری تُو که تُو ره دوست میدنه و از هفت باچه کده دز تُو بهتر آسته، او امی باچه ره دَ دُنیا اُورده. ”

^{۱۶} و نَعومی نلغه ره گرفته دَ بَعْل خُو ایشْت و نگاهداری شی ره دَ دِسْت خُو گرفت. ^{۱۷} و خاتونوی همسایه او ره نام کده گُفت: ” ای باچه بلده نَعومی تُولد شُدِه. ” و اونا نام شی ره عوبید ایشْت. عوبید آته یسی و یسی آته داوود بود. ^c ^{۱۸} و اینی آسته پُشت نامِه فارص:

فارص آته حصرون بود،

^{۱۹} و حصرون آته رام،

و رام آته عمیناداب،

^{۲۰} و عمیناداب آته نحشون،

و نحشون آته سلمون،

^{۲۱} و سلمون آته بو عَز

و بو عَز آته عوبید،

^{۲۲} و عوبید آته یسی

^a ۴:۴ دَ نُسَخه عبرانی دَ جای «خریده میگیری» کَلِمه «باز خرید مونی» نوشته یه. ^b ۴:۱۴ دَ جای «وارث» دَ زبونِ عبرانی «باز خرید کُننده»

نوشته یه. ^c ۴:۱۷ «عوبید» نامِ کوتای «عوبدیا هو» آسته، یعنی «غلامِ خُداوند».

و یسئى آتیه داؤود بۇود.